

Πρόγραμμα “Πόλις” Ψηφιακή Χάρτα

Προτάσεις για τη διαμόρφωση της Ψηφιακής Χάρτας για την Πόλη, του Σωματείου
«ΔΙΑΖΩΜΑ»

Εισαγωγή

Το Πρόγραμμα «ΠΟΛΙΣ» είναι η ΝΕΑ πρόταση υιοθεσίας του Σωματείου «ΔΙΑΖΩΜΑ», μετά τα αρχαία θέατρα, για τις ελληνικές πόλεις με ιστορικό υπόβαθρο. Στόχος του προγράμματος είναι ο «εμβολιασμός» των πόλεων αυτών με την αξία των συνεργειών και τη μαγεία των ολοκληρωμένων προγραμμάτων βιώσιμης αστικής ανάπτυξης. Το Πρόγραμμα αφορά σε ολιστικές παρεμβάσεις στα αστικά κέντρα πόλεων με ιδιαίτερη πολιτιστική και ιστορική σημασία, ώστε να λειτουργήσουν ως "αστικά ορόσημα" ή σημεία αναφοράς του αστικού χώρου. Το πρόγραμμα στηρίζεται φιλοσοφικά και επιστημονικά στη Χάρτα της Λειψίας, η οποία τονίζει τη μετασχηματιστική δύναμη των πόλεων και προωθεί την ιδέα της αστικής πολιτικής για το κοινό καλό.

Το Σωματείο «ΔΙΑΖΩΜΑ» θέλοντας να υποστηρίξει τους τρεις μεγάλους στόχους της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει αποτυπώσει το αξιακό τους περιβάλλον και φορτίο τους σε τρεις Χάρτες:

- Πράσινη Ευρώπη - Πράσινη Χάρτα
- Ολιστική Ευρώπη - Χάρτα του Cluster των επιχειρήσεων για την ολιστική πόλη
- Ψηφιακή Ευρώπη - Ψηφιακή Χάρτα

Οι Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) αποτελούν μέρος της καθημερινής ζωής των ανθρώπων και τα τεχνολογικά επιτεύγματα αξιοποιούνται για την εξυπηρέτηση και τη διευκόλυνση των αναγκών των πολιτών. Η παρούσα ψηφιακή χάρτα προτείνει τεχνολογικά εργαλεία και υπηρεσίες για την ψηφιακή αναβάθμιση των πόλεων που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα «ΠΟΛΙΣ».

Με τον τρόπο αυτό και σε συνδυασμό με όλες τις άλλες παρεμβάσεις (αναπλάσεις δημόσιου και ιδιωτικού χώρου, βιώσιμη αστική κινητικότητα, πράσινες δράσεις με στόχο το μηδενικό περιβαλλοντικό αποτύπωμα, ανάδειξη συνεργατικών σχημάτων για την επιχειρηματικότητα – Cluster, δημιουργία Φορέων Διαχείρισης Προορισμού – D.M.O. κ.ο.κ.), ξεκινάμε το γοητευτικό ταξίδι που ενώνει όλες τις δυνάμεις και τις ψηφίδες της πόλης οικοδομώντας την «ΟΛΙΣΤΙΚΗ ΠΟΛΗ».

Η Ψηφιακή Πόλη

Ο όρος «Ψηφιακή Πόλη» χρησιμοποιείται για να περιγράψει μια πόλη που αξιοποιεί σύγχρονες τεχνολογίες για:

- να βελτιώσει την καθημερινότητα των πολιτών της,
- να ενισχύσει τη συμμετοχή τους στη λήψη αποφάσεων,
- να αναζωογονήσει την επιχειρηματική κοινότητα, μέσα από το θεσμό του Cluster των επιχειρήσεων,
- να αναβαθμίσει την πόλη σε προορισμό πανελληνίας ή και παγκόσμιας εμβέλειας, μέσω της προβολής του πολιτιστικού και περιβαλλοντικού της αποθέματος.

Οι λύσεις αυτές πρέπει:

- να συνδυάζονται και να αλληλεπιδρούν μεταξύ τους,
- να προσφέρουν στους κατοίκους άμεση επαφή με την πόλη,
- να είναι επικεντρωμένες στην προβολή και την προώθηση της ως προορισμού, αλλά και
- να είναι ολιστικές, δηλαδή να λαμβάνουν υπ'όψιν τους όλες τις παραμέτρους που επηρεάζουν τη διαβίωση σε αυτές (εργασία, ελεύθερος χρόνος, οικονομία, κοινωνικά δίκτυα κοκ).

Στις Ψηφιακές Πόλεις, οι τεχνολογίες αξιοποιούνται και μεταφράζονται σε **καλύτερες υπηρεσίες** προς τους πολίτες και επισκέπτες, σε **καλύτερη χρήση των διαθέσιμων πόρων** και σε **λιγότερες επιπτώσεις στο περιβάλλον**.

Η ανάγκη για βελτίωση των υπηρεσιών, φέρνει τους Φορείς Τοπικής Αυτοδιοίκησης όλο και πιο κοντά στον «ρόλο» τους να **κατανοούν** και να **επιλύουν** τα **προβλήματα** των πολιτών και επισκεπτών.

Η Ψηφιακή Χάρτα

Η ψηφιακή χάρτα φιλοδοξεί να αξιοποιήσει το πνευματικό υπόβαθρο των ολιστικών προγραμμάτων συνδυαστικά με τον πολιτισμό του ψηφιακού περιβάλλοντος, προκειμένου να μας προσφέρει απτά αποτελέσματα.

Για το σκοπό αυτό η Ψηφιακή Χάρτα προτείνει και περιγράφει συγκεκριμένες δράσεις για την **Οικοδόμηση**, αλλά και για την μετέπειτα **Λειτουργία** της πόλης ως προορισμού, έχοντας πλήρη εικόνα της σημαίνουσας θέσης του Φορέα Λειτουργίας ως DMO της πόλης, ως φορέα δηλαδή Διακυβέρνησης του προορισμού.

Οι προτεινόμενες ψηφιακές εφαρμογές χωρίζονται σε 4 ομάδες.

1. Τεκμηρίωση

Τα ψηφιακά εργαλεία “Τεκμηρίωσης” προσφέρουν τυποποιημένους μηχανισμούς συλλογής, διαμοιρασμού και ασφάλειας των δεδομένων. Τα εργαλεία αυτά μπορούν να είναι από απλά αποθετήρια πολιτιστικού αποθέματος, έως εξελιγμένα συστήματα που συλλέγουν και αναλύουν μεγαλύτερο όγκο δεδομένων σε πραγματικό χρόνο. Στόχοι είναι: η παροχή ενός ενοποιημένου χώρου αποθήκευσης δεδομένων για πολλές χρήσεις και η προσφορά στους επιστήμονες, όσο το δυνατόν πιο ανεπεξέργαστων δεδομένων που ταυτόχρονα να μπορούν να είναι διαθέσιμα και για επιχειρηματική χρήση.

2. Επικοινωνία

Η ομάδα δράσεων για την “Επικοινωνία” περιλαμβάνει δράσεις που έχουν στόχο την **βελτίωση της ταξιδιωτικής εμπειρίας** και της **διασύνδεσης των επισκεπτών με την τοπική επιχειρηματικότητα** σε όλη την διάρκεια της επίσκεψής τους. Ταυτόχρονα η δυνατότητα ψηφιακής επίσκεψης μπορεί να λειτουργήσει ως μια πρώτη **ελκυστική παρουσίαση της πόλης** και να προσκαλέσει/προκαλέσει τον θεατή να την επισκεφθεί.

3. Διακυβέρνηση

Στόχος των δράσεων για την “Διακυβέρνηση” του προορισμού είναι η απλοποίηση της διαχείρισης των καθημερινών εργασιών του DMO, η συνεχής παρακολούθηση των στατιστικών επισκεψιμότητας και

παρατηρήσεων και και η διαχείριση και παρακολούθηση των επιχειρήσεων του cluster.

4. **Καινοτομία**

Οι δράσεις, και η κουλτούρα που προωθούν, στοχεύουν στην συνεχή παραγωγή πρωτοτύπων λογισμικών πολιτιστικού ή περιβαλλοντικού χαρακτήρα, βάσει συγκεκριμένων προδιαγραφών, που θα έχουν αμεση εφαρμογή στο δίκτυο της Πόλης.

Προτεινόμενες Δράσεις

Τεκμηρίωση

Δημιουργία ψηφιακού αποθετηρίου, πολιτιστικού, περιβαλλοντικού και τουριστικού αποθέματος της πόλης

Σύστημα που χρησιμεύει στην ηλεκτρονική απόθεση, διαχείριση και ανάδειξη ψηφιακού περιεχομένου που χρήζει μακροχρόνιας διατήρησης (ήχος, στατικές και κινούμενες εικόνες, βίντεο, τρισδιάστατες αναπαραστάσεις και κείμενα). Βασισμένο στις αρχές της ανοιχτότητας και της διαλειτουργικότητας προσφέρει μεταξύ άλλων, υπηρεσίες αναζήτησης, πλοήγησης, πρόσβασης στο περιεχόμενο, κατάθεσης και διαχείρισης περιεχομένου καθώς και ασφαλούς διαφύλαξης και διατήρησης του ψηφιακού υλικού. Επιτρέπει την πραγματοποίηση μιας σειράς λειτουργιών όπως τη διάθεση του περιεχομένου σε διαφορετικές πλατφόρμες και τη διαχείριση των πνευματικών δικαιωμάτων του υλικού.

Ψηφιακό Παρατηρητήριο Βιώσιμης Τουριστικής Ανάπτυξης (Data Hub)

Πρόκειται για μια εξειδικευμένη πλατφόρμα παρακολούθησης, καταχώρησης και επεξεργασίας των δεδομένων της τουριστικής αγοράς και των δεικτών βιώσιμης ανάπτυξης (οικονομία, κοινωνία, περιβάλλον). Υποστηρίζει τον DMO στην έκδοση ετήσιων απολογισμών / έκθεσης πεπραγμένων και να παρακολουθούνται τα Αποτελέσματα Λειτουργίας με συγκεκριμένους δείκτες απόδοσης

Θα έχει δυνατότητα **διαμοιρασμού των δεδομένων που συλλέγει ελεύθερα προς τους πολίτες**, ώστε να λειτουργούν ως βάση ανάπτυξης νέων λύσεων από όλες τις ψηφίδες της κοινότητας (εκπαιδευτικούς, μαθητές, καλλιτέχνες, κατασκευαστές, μικρομεσαίες επιχειρήσεις, κ.α.)

Επικοινωνία

Δημιουργία Ιστοσελίδας Προβολής

Δημιουργία ιστοσελίδας Διαδρομής Πόλης ή Δικτύου μικρών θεματικών διαδρομών (πολιτιστικού, ιστορικού ή περιβαλλοντικού) για την ολοκληρωμένη παρουσίαση του αποθέματος της Πόλης και την σύνδεση μικρότερων κάθετων δράσεων κάτω από μια "ομπρέλα"

Η ιστοσελίδα πρέπει να λειτουργεί ως το κεντρικό σημείο ψηφιακής αλληλεπίδρασης με το κοινό. Μέσα από αυτήν καλούμαστε να βοηθήσουμε το κοινό να κατανοήσει και να εξοικειωθεί με την Πόλη, και παράλληλα να παρέχει όλα τα ψηφιακά εφόδια για μία πρώτη περιήγηση σε αυτήν.

Η ιστοσελίδα θα ακολουθήσει χαρτοκεντρική προσέγγιση στο μεγαλύτερο κομμάτι της, και κάθε ένα σημείο ενδιαφέροντος, κάθε επιχείρηση, κάθε εκδήλωση, θα έχει την δική της σελίδα παρουσίασης. Στόχος είναι ο επισκέπτης άμεσα να μπορεί να έχει την εποπτεία της περιοχής καθώς και χωρικού εντοπισμού των παραπάνω σημείων.

Κάθε σημείο ενδιαφέροντος πάνω στον χάρτη θα πρέπει να παρουσιάζει τις πληροφορίες του σε δύο επίπεδα. Αρχικά ονομασία και φωτογραφία και σε περίπτωση επιλογής από τον επισκέπτη, αναλυτική παρουσίαση.

Ο επισκέπτης θα πρέπει να έχει τη δυνατότητα να δημιουργήσει τη δική του επιθυμητή διαδρομή/πορεία, με επιλογή των των σημείων ενδιαφέροντος, διαμόρφωση της σειράς επίσκεψης και εξαγωγή του αποτελέσματος στο έξυπνο κινητό του τηλέφωνο με την χρήση των Google Maps.

Ψηφιακός Βοηθός Πόλης

Οι ψηφιακοί βοηθοί αποτελούν απαραίτητο εργαλείο για την εξυπηρέτηση των επισκεπτών αλλά και των κατοίκων μιας πόλης.

Στην πιο απλή τους μορφή είναι συστήματα που αλληλεπιδρούν με τον επισκέπτη με την μορφή συνομιλίας (chat) (μέσω κινητών συσκευών ή υπολογιστών), που έχουν προκαθορισμένες ερωτήσεις και ενέργειες ανάλογα με την απάντηση του επισκέπτη.

Στόχος είναι η παροχή σταθερής ποιότητας πληροφόρησης, αξιολόγησης των αποτελεσμάτων των απαντήσεων και η απελευθέρωση του προσωπικού της πόλης σε εργασίες υψηλότερης αξίας.

Χαρακτηριστικά

- Συνομιλία και έξυπνη ανταλλαγή μηνυμάτων ενσωματωμένη σε εφαρμογή ή/και την ιστοσελίδα προβολής ή/και σε πλατφόρμες κοινωνικών μέσων όπως το Facebook και το WhatsApp
- Χρήση φυσικής γλώσσας και προγνωστικά αναλυτικά στοιχεία για την παροχή απαντήσεων στον επισκέπτη με τον ίδιο τρόπο που θα έκανε ένας παραδοσιακός θυρωρός
- Δυνατότητες για κρατήσεις, ανέπαφο check-in, επίλυση προβλημάτων και αυτοματοποιημένες υπενθυμίσεις
- Χρήση μηχανικής μάθησης (machine learning) για την κατανόηση του πλαισίου της ερώτησης ενός επισκέπτη και την παροχή της σωστής απάντησης
- Δημιουργία «ψηφιακού ίχνους» για κάθε συνομιλία με τους επισκέπτες και διατήρηση πληροφοριών στο σύστημα για την εξυπηρέτηση επιστρεφόμενων επισκεπτών

Εφαρμογές Ξενάγησης Επαυξημένης Πραγματικότητας σε Χώρους Αρχαιολογικού ή Πολιτιστικού Ενδιαφέροντος

Εφαρμογή επιτόπιων και διαδικτυακών ξεναγήσεων, ελεύθερων ή καθοδηγούμενων, για έξυπνες φορητές συσκευές. Η λειτουργία των επιτόπιων ξεναγήσεων θα προϋποθέτει τη φυσική παρουσία του χρήστη στο χώρο των μνημείων. Η ξενάγηση θα μπορεί να είναι καθοδηγούμενη ή ελεύθερη και η ροή της θα εξαρτάται από την θέση του επισκέπτη, που αναγνωρίζεται από την τοποθεσία του μέσω του GPS της συσκευής. Οι διαδικτυακές ξεναγήσεις θα λειτουργούν χωρίς να προϋποθέτουν τη φυσική παρουσία στο χώρο του μνημείου και ενσωματώνοντας περιορισμένο περιεχόμενο, θα αποτελούν μια πρώτη ελκυστική παρουσίαση των μνημείων. Η παρουσίαση του περιεχομένου των ψηφιακών ξεναγήσεων θα γίνεται μέσω μοντέλων ψηφιακών ξεναγών: (πχ αρχαιολόγος, ιέρεια, φύλακας κλπ), που θα δίνουν τη δυνατότητα επιλογής διαφορετικού ύφους και περιεχομένου ξενάγησης και θα ενσωματώνουν στοιχεία διαδραστικότητας.

Virtual Tours με χρήση φωτογραφικών πανοραμάτων 360 μοιρών

Ανάπτυξη εξειδικευμένης διαδικτυακής εφαρμογής εικονικής περιήγησης, στα πλαίσια της οποίας θα δημιουργηθούν σφαιρικά πανοράματα για το σύνολο των κύριων αρχαιολογικών χώρων και των μουσείων που εντάσσονται στο δίκτυο σημείων της πόλης, με στόχο να μπορούν όλα τα μνημεία να είναι ψηφιακά επισκέψιμα

Ψηφιακό Διαδικτυακό Παιχνίδι Γρίφων

Σχεδιασμός και ανάπτυξη εφαρμογών εκπαιδευτικού και ψυχαγωγικού χαρακτήρα με ρόλους και εμβάθυνση επιπέδων. Ειδικότερα, παιχνίδια επιλογών που θα προσφέρουν τη δυνατότητα στους παίκτες να γνωρίσουν την περιοχή και την ιστορία της μέσα από ένα διαδραστικό παιχνίδι Θεματικών Γρίφων και ένθετων διαδραστικών mini-games. Στόχος είναι η γνωριμία των συμμετεχόντων με τα αξιοθέατα της πόλης αλλά και η βαθύτερη εξοικείωση με την ιστορική και πολιτιστική κληρονομιά της, με την χρήση μια διασκεδαστικής μεθόδου μάθησης και αφομοίωσης ιστορικών γνώσεων.

Διακυβέρνηση

Ψηφιακή Εφαρμογή Cluster - Διαχείρισης Επιχειρηματικού Cluster

Ψηφιακή εφαρμογή με δύο λειτουργίες, την προβολή του επιχειρηματικού cluster δημόσια, με ενημέρωση στους επισκέπτες για τις δράσεις του και ως εργαλείο διαβούλευσης και επιμόρφωσης (σύγχρονης και ασύγχρονης) μέσω διαδικτυακών σεμιναριών.

Ψηφιακή Εφαρμογή DMS - Διαχείρισης Προορισμού

Εφαρμογή (αμφίδρομης ενημέρωσης) που παρακολουθεί την καλή λειτουργία της Πόλης με έμφαση στα ψηφιακά κανάλια. Συλλέγει στατιστικά δεδομένα για την επισκεψιμότητα όλων των ψηφιακών καναλιών προώθησης της πόλης και παρακολουθεί την ένταξη των επιχειρήσεων στο cluster μέσα από την αυτοαξιολόγησή τους, με την συμπλήρωση ηλεκτρονικού φακέλου.

Καινοτομία

Hackathons (Διαγωνισμοί Ανοιχτής Καινοτομίας)

Διοργάνωση **hackathons** ή άλλων παρόμοιων διαγωνισμών και δράσεων, από τον δήμο, με την απαραίτητη συμμετοχή/υιοθεσία, της δράσης από εκπαιδευτικούς φορείς της περιοχής (πχ ένα Πανεπιστήμιο ή/και σχολείο) με στόχο την παραγωγή πρωτοτύπων λογισμικών πολιτιστικού ή περιβαλλοντικού χαρακτήρα, βάσει συγκεκριμένων προδιαγραφών, που θα έχουν άμεση εφαρμογή στο δίκτυο της Πόλης.

Το Hackathon ή hack day ή hackfest αναφέρεται σε μια εκδήλωση διάρκειας συνήθως 24-48 ωρών κατά την οποία συναντιούνται άνθρωποι (startup εταιρείες, προγραμματιστές, ερευνητές, ομάδες φοιτητών, επαγγελματίες, καθώς και στελέχη επιχειρήσεων) που συνεργάζονται στο σχεδιασμό και την υλοποίηση πρωτότυπων ιδεών. Οι ιδέες αυτές μπορούν να κινούνται σε όλο το φάσμα του “Πόλις” από έξυπνες “πράσινες” λύσεις έως λύσεις αναβάθμισης της τουριστικής εμπειρίας.

Προτεραιότητες

- Προτείνεται να δοθεί μεγάλη προτεραιότητα στην ψηφιακή παρουσία των σημείων Πολιτιστικού και Περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος. Η πρόσφατη πανδημία κατέδειξε με τον πιο εμφατικό τρόπο, πόσο χρήσιμη είναι η δυνατότητα εικονικής επίσκεψης σε έναν χώρο ενδιαφέροντος. Ακόμη και αν δεν υπάρχει ιστοσελίδα για μουσεια ή αρχαιολογικούς χώρους, τα virtual tours, όπως περιγράφονται στην δράση παρακάτω ενταγμένα στην ιστοσελίδα της διαδρομής είναι ιδανική λύση αντιμετώπισης.
- Μετά την θέσπιση του Φορέα Λειτουργίας, είναι σημαντική η έναρξη λειτουργίας της πλατφόρμας DMO για την παρακολούθηση της διαδρομής. Έτσι θα υπάρχει ο χρόνος βελτιώσεων βάσει των υποδείξεων του Φορέα Λειτουργίας.
- Επίσης πρέπει να είναι έτοιμη η πλατφόρμα του DMO ώστε να υποδεχτεί τις πρώτες επιχειρήσεις που θα ξεκινήσουν την διαδικασία ένταξής τους στο επιχειρηματικό Cluster, μόλις αυτό συσταθεί.

Πίνακας Δράσεων

Τίτλος Δράσης	Δείκτες Αξιολόγησης	Βαθμός Προτεραιότητας
Τεκμηρίωση		
Δημιουργία ψηφιακού αποθετηρίου, πολιτιστικού, περιβαλλοντικού και τουριστικού αποθέματος της πόλης	<ul style="list-style-type: none"> Εναρμόνιση με τα διεθνή πρότυπα και πρακτικές Εμπλουτισμός περιεχομένου Στατιστικά χρήσης 	1
Παρατηρητήριο Βιώσιμης Τουριστικής Ανάπτυξης	<ul style="list-style-type: none"> Ορθή και αμεση ενημέρωση και αναφορές Αποτελεσματικότητα μέσα από φόρμες αξιολόγησης 	3
Επικοινωνία		
Δημιουργία Ιστοσελίδας Προβολής	<ul style="list-style-type: none"> Επισκεψιμότητα Ιστοσελίδας Αριθμός χωρών προέλευσης διαδικτυακών επισκεπτών. 	1
Ψηφιακός Βοηθός Πόλης	<ul style="list-style-type: none"> Στατιστικά χρήσης Αξιολογήσεις συνομιλιών από χρήστες 	2
Virtual Tours με χρήση φωτογραφικών πανοραμάτων 360 μοιρών	<ul style="list-style-type: none"> Στατιστικά χρήσης Αριθμός χωρών προέλευσης χρηστών Συνεχής εμπλουτισμός με νέα σημεία 	2
Εφαρμογές Ξενάγησης Επαυξημένης Πραγματικότητας σε Χώρους Αρχαιολογικού ή Πολιτιστικού Ενδιαφέροντος	<ul style="list-style-type: none"> Στατιστικά χρήσης Αριθμός χωρών προέλευσης χρηστών Παρακολούθηση μετατροπής διαδικτυακών χρηστών σε επιτόπιους 	3
Ψηφιακό Διαδικτυακό Παιχνίδι	<ul style="list-style-type: none"> Στατιστικά χρήσης 	3

Ψηφιακή Χάρτα

Γρίφων	<ul style="list-style-type: none"> • Παρακολούθηση μετατροπής διαδικτυακών χρηστών σε επιτόπιους 	
Διακυβέρνηση		
Ψηφιακή Εφαρμογή DMS - Διαχείρισης Προορισμού	<ul style="list-style-type: none"> • Καλή λειτουργία των ροών εργασίας • Ορθή και αμεση ενημέρωση και αναφορές 	1
Ψηφιακή Εφαρμογή Cluster - Διαχείρισης Επιχειρηματικού Cluster	<ul style="list-style-type: none"> • Καλή λειτουργία της διαβούλευσης και τηλεσυνδιασκεψης • Αποτελεσματικότητα μέσα από φόρμες αξιολόγησης που θα συμπληρώνουν οι χρήστες / επιχειρήματιες 	2
Καινοτομία		
Hackathons (Διαγωνισμοί Ανοιχτής Καινοτομίας)		2

Επίλογος

Το ταξίδι τώρα αρχίζει. Ο ψηφιακός κόσμος και οι ψηφιακές εφαρμογές, μας προσφέρουν απλόχερα τις δυνατότητες λειτουργικής σύνδεσης, κατανόησης και ανθρωποκεντρικών εφαρμογών όλων των αρμών που συγκροτούν μια σύγχρονη πόλη. Είναι ένα ταξίδι πνευματικό, μια μετάβαση από τις διάσπαρτες υποδομές, αλλά και τις μεμονωμένες δράσεις των πολιτών στη συλλογική προσπάθεια, στο συλλογικό όνειρο, στην «ΟΛΙΣΤΙΚΗ ΠΟΛΗ».

ΠΗΓΕΣ:

1. Βίβλος Ψηφιακού Μετασχηματισμού 2020-2025
<https://digitalstrategy.gov.gr/website/static/website/assets/uploads/digitalstrategy.pdf>
2. ΕΚΤ(2019), Προδιαγραφές διαλειτουργικότητας και ποιότητας για τη διαδικτυακή διάθεση ψηφιακού πολιτιστικού περιεχομένου, Αθήνα: Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης [pdf](#)
3. Ευρωπαϊκό πλαίσιο διαλειτουργικότητας – Στρατηγική εφαρμογής [pdf](#)
4. Πολιτισμική διαχείριση, τοπική κοινωνία και βιώσιμη ανάπτυξη - Οι ψηφιακές τεχνολογίες ως εργαλεία στη διάθεση της τοπικής κοινωνίας - Πούλιος Ιωάννης, Αλιβιζάτου Μαριλένα, Αραμπατζής Γιώργος, Γιαννακίδης Αλέξανδρος, Καραχάλης Νικόλαος Γεώργιος, Μάσχα Εύχαρις, Μούλιου Μάρλεν (Μαρία), Παπαδάκη Μαρία, Προσύλης Χρήστος, Τουλούπα Σμαράγδα -
<https://repository.kallipos.gr/handle/11419/2392>
5. Digital Agenda: "Comité des Sages" calls for a "New Renaissance" by bringing Europe's cultural heritage online
https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_11_17
6. A DIGITAL FUTURE FOR CULTURAL HERITAGE - *Mark Mudge, Michael Ashley, Carla Schroer.*
http://culturalheritageimaging.org/What_We_Do/Publications/cipa2007/CIPA_2007.pdf
7. Μελέτη «Ψηφιακή Στρατηγική για τον Πολιτισμό, για την Πολιτιστική Διαδρομή της Εγνατίας οδού 2020», Μάρτιος 2021, Σωματείο «ΔΙΑΖΩΜΑ», Αθήνα.
8. «Πράσινη Χάρτα Πολιτισμού, Περιβάλλοντος και Ενέργειας», Απρίλιος 2021, Σωματείο «ΔΙΑΖΩΜΑ», Αθήνα.
9. «Χάρτα του δικτύου επιχειρήσεων (Cluster) της Πόλης», Ιούνιος 2021, Σωματείο «ΔΙΑΖΩΜΑ», Αθήνα.